

Huvudman

Lerums kommun
kommunen@lerum.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Berghultsskolan 2 i Lerums kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lerums kommun en anmärkning avseende bristen rörande beslut om åtgärdsprogram. Lerums kommun ska senast den **2023-01-23** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, garanterad undervisningstid och extra studietid.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Berghultsskolan 2 i Lerums kommun. Skolenheten Berghultsskolan 2 har utbildning i grundskolan årskurs 3-6.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Berghultsskolan 2 följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, beslut om åtgärdsprogram, garanterad undervisningstid och extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektionsobservationer den 12, 13 och 26 september 2022. Som

en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, timplan och scheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. (2 kap. 8 § skollagen) Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten. (4 kap. 7 § skollagen)

Anmärkning

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av alla åtgärdsprogram på skolan, sammanlagt åtta stycken. Det framkommer att alla åtta åtgärdsprogram är avslutade i juni 2022, trots att det framgår i de avslutade åtgärdsprogrammen att eleverna fortsatt har behov av särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att hen inte vet varför alla åtgärdsprogram avslutades i juni 2022, men rektorn menar att åtgärderna finns för eleverna trots att det de facto inte finns några åtgärdsprogram för alla elever med fortsatt behov av särskilt stöd.

Av intervju med personal från elevhälsan framgår att en utvärdering av alla åtta åtgärdsprogram har skett i slutet av vårterminen 2022 och i samband med detta avslutades alla åtgärdsprogrammen. Skolan har för avsikt att starta alla de åtta åtgärdsprogrammen igen höstterminen 2022, säger personalen från elevhälsan. Vid Skolinspektionens besök på skolenheten hade tre åtgärdsprogram åter upprättats, övriga fem var under revidering.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn om rektorn inte överlåtit

sin beslutanderätt till någon annan. I vissa fall får rektorn inte överlåta beslutanderätten. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att en elev inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att upprätta och avsluta åtgärdsprogram. Av Skolinspektionens utredning framgår att samtliga åtta åtgärdsprogram utvärderades och avslutades i juni 2022 samt att samtliga åtgärdsprogrammen skulle startas igen höstterminen 2022. Vid Skolinspektionens besök i mitten av september fanns det tre åtgärdsprogram upprättade och fem var under revidering. Ett åtgärdsprogram ska avslutas om en utvärdering och utredning har visat att en elev inte längre är i behov av särskilt stöd. Så är inte fallet med de åtta åtgärdsprogrammen. Eleverna bedömdes i juni ha fortsatt behov av särskilt stöd eftersom nya åtgärdsprogram skulle upprättas höstterminen 2022. Skolan borde alltså inte ha avslutat åtgärdsprogrammen utan att ha beslutat om nya åtgärdsprogram. Att avsluta åtgärdsprogram på det sätt som skett är inte i enlighet med skollagen. Därtill kommer risken att elever som är i behov av särskilt stöd inte har ett gällande åtgärdsprogram när höstterminen startar som visar vilka åtgärder eleven behöver för att få sitt behov tillgodosett, och att personalen därför inte ger eleverna det stöd de behöver. Alla åtta elever i behov av särskilt stöd på skolenheten hade heller inte ett gällande åtgärdsprogram vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök. Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att det finns brister i arbetet med att avsluta och upprätta åtgärdsprogram. Förutom att se till att alla elever i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram behöver rektor, elevhälsa och lärare se över rutinerna för arbetet med åtgärdsprogram, särskilt när det gäller att upprätta och avsluta åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får istället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. (26 kap. 11 § skollagen) Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Lerums kommuns verksamhet vid Berghultskolan 2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om åtgärdsprogram. Utredningen visar att skolenheten arbetar med att ta fram och besluta om nya åtgärdsprogram för de fem elever som inte har gällande åtgärdsprogram. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Lerums kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektor samt dokumentstudier framkommer att eleverna får undervisning i alla ämnen de ska ha undervisning i samt att de får sin sammanlagda garanterade undervisningstid. Dock framgår det inte av skolans schema hur många timmar eleverna får i de enskilda naturorienterande ämnena (kemi, fysik och biologi) och i de enskilda samhällsorienterande ämnena (geografi, religion, samhällskunskap och historia) och rektorn uppger att denne inte heller följer upp att eleverna får garanterat antal timmar i respektive ämne. Huvudmannen har dock under pågående tillsynsutredning vidtagit åtgärder så att det numera framgår av elevernas schema hur många timmar eleverna får undervisning i de enskilda naturorienterande ämnena (kemi, fysik och biologi) och i de enskilda samhällsorienterande ämnena (geografi, religion, samhällskunskap och historia).

Vidare framgår det av utredningen att elevens val inte finns på schemat, men eleverna erhåller enligt rektorn ändå tid för elevens val. Huvudmannen har under pågående tillsynsutredning korrigerat detta så att elevens val numera finns på schemat.

Rättslig reglering

I skollagen anges att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. (10 kap. 5 § skollagen) Grundskolan ska ha nio årskurser, som indelas i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1-3, mellanstadiet av årskurs 4-6 och högstadiet av årskurs 7-9. (10 kap. 3 § skollagen) Enligt skolförordningen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) i bilaga 1 till förordningen. (9 kap. 3 § skolförordningen [2011:185]) Timplanen anger bland annat hur undervisningstimmar ska fördelas mellan de olika stadierna, ämnena/ämnesgrupperna samt elevens val. När det gäller de naturorienterande ämnena (biologi, fysik och kemi) är eleverna i mellanstadiet garanterade en minsta undervisningstid om 193 timmar. I respektive ämne är eleverna garanterade en minsta undervisningstid om 55 timmar. De resterande 28 timmarna får fördelas fritt mellan de tre ämnena i mellanstadiet. När det gäller de samhällsorienterande ämnena (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap) är eleverna i mellanstadiet garanterade en minsta undervisningstid om 333 timmar. I respektive ämne är eleverna garanterade en minsta undervisningstid om 70 timmar. De resterande 53 timmarna får fördelas fritt mellan de fyra ämnena i mellanstadiet. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektor samt dokumentstudier framgår att extra studietid inte erbjuds eleverna i årskurs 4-6. Dock har skolenheten under pågående tillsynsutredning vidtagit åtgärder för att tillgodose att extra studietid erbjuds alla elever i årskurs 4-6. Den tid som erbjuds för detta ligger i anslutning till skoldagen på måndagar klockan 15.00-16.00 samt på tisdagar klockan 15.40-16.40 vilket framgår på schemat.

Rättslig reglering

I skollagen anges att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §. (10 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med rektor, elevhälsa och lärare framgår att elevhälsan uppmärksammar de elever där det finns en indikation på att de inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i årskurs 3. Efter elevhälsans bedömning, berättar lärarna, arbetar de med extra anpassningar utifrån elevernas behov. Om en elevs resultat inte förbättras utifrån de extra anpassningarna görs en utredning för särskilt stöd enligt lärarna och elevhälsan.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de

kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. (3 kap. 4 § skollagen) Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 § och vid planeringen av stöd i form av extra anpassningar enligt 5 § när det i lågstadiet upptäcks att sådant stöd behövs i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Lerums kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Mikaeil Yousefi

Beslutsfattare

Signerat av: Mikaeil Yousefi

X Gunilla Feiff

Föredragande utredare

Signerat av: Gunilla Feiff

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Ola Cederblad och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg medverkat.